

การประเมินมูลค่าของของป่าในพื้นที่ป่าชุมชน

กรณีศึกษา : ป่าชุมชนบ้านยางโทนและป่าชุมชนบ้านห้วยสะพานสามัคคี จังหวัดกาญจนบุรี

The Value Evaluation of Non-Timber Forest Products in Community Forest Area

**Case Study : YangTone Community Forest and Huay Sapan Samakee Community Forest,
Kanchanaburi Province**

นันทนา บุญยานันต์

NUNTANA BOONYANANT

กลุ่มงานเศรษฐกิจป่าไม้

สำนักวิจัยการจัดการป่าไม้และผลิตผลป่าไม้

กรมป่าไม้

พ.ศ. 2548

การประเมินมูลค่าของของป่าในพื้นที่ป่าชุมชน

กรณีศึกษา : ป่าชุมชนบ้านยางโทนและป่าชุมชนบ้านห้วยสะพานสามัคคี จังหวัดกาญจนบุรี

นันทนา บุญยานันต์

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานภาพทางด้านเศรษฐกิจและสังคม การใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าไม้ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับป่าชุมชน ความรู้สึกเป็นเจ้าของป่าชุมชน การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชุมชน ประเมินมูลค่าของของป่าจากพื้นที่ป่าชุมชน และการหาความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าการเก็บหาของป่ากับปัจจัยต่าง ๆ โดยทำการศึกษาป่าชุมชนในหมู่บ้านยางโทน และหมู่บ้านห้วยสะพาน จังหวัดกาญจนบุรี การศึกษาครั้งนี้ตั้งอยู่บนทั้งข้อมูลทุติยภูมิและข้อมูลปฐมภูมิ โดยในการศึกษาได้เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการสอบถามประชาชนบ้านยางโทน 133 ครัวเรือน และ บ้านห้วยสะพาน จำนวน 156 ครัวเรือน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา โดยใช้ค่าการแจกแจงความถี่ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นอกจากนี้ยังทำการวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐาน โดยใช้วิธีไคสแควร์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

ผลการศึกษา พบว่า ประชากรที่ทำการศึกษาทั้งบ้านยางโทนและบ้านห้วยสะพาน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 43.1 ปี และ 49.8 ปี ตามลำดับ โดยสถานภาพทางการศึกษาส่วนใหญ่จบระดับประถมศึกษา มีอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก และประกอบอาชีพรับจ้างเป็นอาชีพรอง โดยมีรายได้เฉลี่ยต่อปีของแต่ละหมู่บ้าน เท่ากับ 109,011.1 บาท และ 105,915.2 บาท ตามลำดับ แต่รายได้นั้นไม่เพียงพอต่อรายจ่าย ซึ่งส่วนใหญ่ของประชากรที่ศึกษาบ้านยางโทน ได้มีการกู้เงินจากกองทุนหมู่บ้าน ส่วนบ้านห้วยสะพานจะกู้เงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ เพื่อนำมาใช้ลงทุนประกอบอาชีพ สำหรับที่ดินทำกินพบว่าประชากรที่ศึกษาทั้งสองหมู่บ้านมีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง โดยบ้านยางโทนมีที่ดินทำกินเป็นของตนเองเฉลี่ย ต่อครัวเรือน 42.1 ไร่ ส่วนบ้านห้วยสะพานสามัคคีมีที่ดินทำกินเป็นของตนเองเฉลี่ยต่อครัวเรือน 24.0 ไร่ ส่วนการเก็บหาของป่านั้นเป็นการใช้ประโยชน์หลักของชุมชน และการประเมินมูลค่าของป่าที่เก็บหาเพื่อการบริโภคและเพื่อการค้าของบ้านยางโทน พบว่ามูลค่าการเก็บหาของป่าเฉลี่ยต่อครัวเรือน 3,820.8 บาท และ 7,214.0 บาท ส่วนบ้านห้วยสะพาน มูลค่าการเก็บหาของป่าเฉลี่ยต่อครัวเรือน 3,368.3 บาท และ 4,481.9 บาท และมูลค่าของป่าที่เก็บหาโดยรวมของบ้านยางโทนและบ้านห้วยสะพาน มีมูลค่าเฉลี่ยต่อปี 9,039.9 บาท และ 4,125.8 บาท ตามลำดับ ส่วนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับป่าชุมชน และความรู้สึกเป็นเจ้าของป่าชุมชน ทั้งบ้าน ยางโทนและบ้านห้วยสะพาน มีในระดับสูง แต่การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชุมชนนั้นมีอยู่ในระดับปานกลาง

จากการทดสอบสมมติฐานของบ้านยางโทน พบว่า รายได้นอกภาคเกษตรกรรม มีความสัมพันธ์กับการเก็บหาของป่าเพื่อการค้า และเพศของผู้ที่เก็บหาของป่าก็มีความสัมพันธ์กับมูลค่าการเก็บหาเพื่อการบริโภค ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 และจากการทดสอบสมมติฐานของบ้านห้วยสะพาน พบว่า จำนวนสมาชิกในครัวเรือน มีความสัมพันธ์กับการเก็บหาของป่าเพื่อการบริโภคและการเก็บหาของป่าโดยรวม ซึ่งรายได้จากภาคเกษตรกรรมก็มีความสัมพันธ์กับมูลค่าการเก็บหาของป่าโดยรวม และรายได้รวมทั้งหอยังมีความสัมพันธ์กับมูลค่าการเก็บหาของป่าเพื่อการบริโภคและการเก็บหาของป่าโดยรวม ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 จากการทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความแตกต่างของมูลค่าของป่าที่มีการเก็บหาของทั้งหมู่บ้านยางโทนและบ้านห้วยสะพานสามัคคี พบว่า มูลค่าของของป่าที่มีการเก็บหาเพื่อการค้ามีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และจากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าการเก็บหาของป่ากับความรู้อความเข้าใจเกี่ยวกับป่าชุมชน ความรู้สึกเป็นเจ้าของป่าชุมชน และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชุมชนพบว่าบ้านยางโตนั้นมูลค่าการเก็บหาของป่าเพื่อการบริโภคและมูลค่าการเก็บหาของป่าโดยรวมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชุมชน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 ส่วนบ้านห้วยสะพานนั้นจากการศึกษาพบว่ามูลค่าการเก็บหาของป่าเพื่อการบริโภคมีความสัมพันธ์กับความรู้สึกเป็นเจ้าของป่าชุมชน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01

คำหลัก : การประเมินมูลค่า, ของป่า, ป่าชุมชน

The Value Evaluation of Non-Timber Forest Products in Community Forest Area
Case Study: YangTone Community Forest and Huay Sapan Samakee Community Forest,
Kanchanaburi province

Nuntana Boonyanant

Abstract

The objective of this research was to evaluate the value of non-timber forest products (NTFPs) in community forest. This study was conducted in YangTone and Huay Sapan villages, Kanchanaburi province. This research work was based on both secondary and primary sources of data and information. An intensive field survey was conducted through a standard questionnaire and group discussion. Data was collected by interviewing 133 samples from YangTone village and 156 samples from Huay Sapan village. The field data gathered were analyzed by means of following statistics namely frequency, percentage, means and standard deviation. Statistical means used for testing hypotheses were through Chi-square test, through the ready made computer program with a given significance level of 0.05 and Correlation coefficient.

The result indicated that most of the respondents in Yang Tone and Huay Sapan village were male and their average age was 43.1 and 49.8 years old, their education was at primary school level. Agriculture was their main occupation; labour wage was their second occupation. An average annual income of each village was 109,011.1 and 105,912.2 baht. Their income was not sufficient so that they needed to lend out money. The respondents in YangTone village lent out money from village fund, while those in Huay Sapan village lent out money from the bank of Agriculture and cooperation to invest in their occupation. Average size of their land holding in each village was 42.1 rai and 24.0 rai respectively. The respondents in each village used forest as source of NTFPs both for subsistence and commercial uses. The average annual income in Yang Tone and Huay Sapan villages gained from total NTFPs was 9,039.9 baht and 4,125.8 baht respectively. Level of understanding and ownership on community forest at YangTone and Ban Sapan villages was found to be high, while the level of participation in implementing conservation measures was found to be medium.

Result from hypotheses testing of Yang Tone village was found that income from non-agricultural activities was related to the value of NTFPs for commercial uses, while sex of the respondents was related to the value of NTFPs for subsistence uses, at significance level of 0.05. The result from hypotheses testing of Huay Sapan village showed that the member of household related to the value of NTFPs for subsistence uses and total NTFPs. The income from agriculture was related to the total value of NTFPs, while the total income was related to the value of NTFPs for subsistence uses and total NTFPs, at significance level of 0.05. The result also showed that the value of NTFPs for subsistence uses in YangTone and Huay Sapan villages was not significantly different but that for commercial uses was different at significance level of 0.05. In addition, the ownership showed significant relationship with the value for both subsistence and total income at YangTone ($P < 0.01$), while participation in community forest conservation was correlated with subsistence uses at Huay Sapan village ($P < 0.01$).

Key words : The Value Evaluation, Non-Timber Forest Products, Community Forest